

УДК 658.012.2:330.341
DOI: 10.60022/3(3)-24S

Сало Яна Вікторівна

кандидат економічних наук
доцент кафедри маркетингу та міжнародної логістики
Одеський національний економічний університет, Україна

Salo Yana

Candidate of Economic Sciences
Associate Professor of the Marketing and International Logistics' Department
Odesa National Economic University, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1066-783X

ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Анотація. У статті досліджено фактори забезпечення ефективного розвитку підприємств в умовах економічних трансформацій. Обґрунтовано, що трансформаційні процеси, пов'язані з посиленням глобалізації, прискоренням технологічних змін, поширенням цифрових технологій та інтенсифікацією конкуренції, суттєво впливають на характер і напрями розвитку підприємств та формують нові вимоги до системи управління їх розвитком. Визначено, що розвиток підприємства є складним багатовимірним процесом якісних і кількісних змін у його діяльності, спрямованих на підвищення ефективності функціонування, зміцнення конкурентних позицій та забезпечення довгострокової стійкості. Систематизовано основні фактори забезпечення ефективного розвитку підприємств, які запропоновано розглядати як взаємопов'язану систему внутрішніх і зовнішніх чинників. Розкрито вплив економічних трансформацій на розвиток підприємств, що проявляється у необхідності модернізації виробничих процесів, впровадження інноваційних технологій, удосконалення системи управління та формування нових стратегічних підходів до розвитку. Запропоновано механізм забезпечення ефективного розвитку підприємства, який інтегрує стратегічне управління, інноваційну діяльність, ресурсне забезпечення та організаційні інструменти управління.

Ключові слова: розвиток підприємства, управління розвитком підприємства, економічні трансформації, конкурентоспроможність, розвиток, стратегічне управління.

FACTORS ENSURING THE EFFECTIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF MODERN ECONOMIC TRANSFORMATIONS

Abstract. The article examines the factors ensuring the effective development of enterprises in the context of economic transformations. The relevance of the research is determined by dynamic changes in the economic environment manifested through the intensification of globalization processes, rapid technological development, the spread of digital technologies, modernization of production, and increasing competition in markets. These processes significantly influence the functioning of enterprises and create new requirements for the management of enterprise development, which necessitates further improvement of scientific approaches to studying the factors of effective enterprise development. The purpose of the article is to study and systematize the factors that ensure the effective development of enterprises under economic transformations, as well as to determine their role in the formation of an effective enterprise development management system. Scientific approaches to the interpretation of the concept of "enterprise development" are generalized, and enterprise development is defined as a purposeful process of qualitative and quantitative changes in the activities of an economic entity aimed at increasing operational efficiency, strengthening competitive positions, and ensuring long-term sustainability. The main factors ensuring effective enterprise development are systematized and proposed to be considered as an interconnected system of internal and external determinants. Internal factors include managerial, resource, organizational, and innovation-related factors that arise within the enterprise. External factors include economic, market, institutional, and technological factors that determine the conditions for enterprise functioning within the macroeconomic and market environment. It is substantiated

that effective enterprise development is formed through the complex interaction of these factors. The influence of economic transformations on enterprise development is revealed, which is manifested in the need to modernize production processes, intensify innovation activity, introduce modern management technologies, and develop adaptive development strategies. A mechanism for ensuring effective enterprise development is proposed, integrating strategic management, innovation activity, resource support, and organizational management tools.

Keywords: *enterprise development, enterprise development management, economic transformations, competitiveness, development, strategic management.*

Постановка проблеми. Динамічні трансформаційні процеси, що відбуваються в економічному середовищі, зумовлюють суттєві зміни в діяльності підприємств, механізмах їх функціонування та підходах до управління розвитком. Посилення глобалізаційних процесів, прискорення технологічних змін, інтенсифікація конкуренції, цифровізація економіки та структурні зрушення на ринках формують нові вимоги до забезпечення ефективного розвитку підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності. Розвиток підприємств виступає важливим чинником економічного зростання, підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу та формування стійких позицій суб'єктів господарювання на ринку. За таких умов особливого значення набуває дослідження факторів, що визначають можливості та напрями розвитку підприємств, а також формування ефективної системи управління, здатної забезпечити їх адаптацію до економічних трансформацій. Трансформаційні зміни в економіці супроводжуються модернізацією виробничих процесів, розвитком інноваційної діяльності, впровадженням нових управлінських технологій та змінами в інституційному середовищі функціонування підприємств. Це актуалізує необхідність комплексного дослідження факторів, які забезпечують ефективний розвиток підприємств та формують передумови для підвищення результативності їх діяльності. Вирішення окресленої проблеми має важливе теоретичне та практичне значення, оскільки сприяє поглибленню наукових підходів до управління розвитком підприємств, формуванню ефективних механізмів стратегічного управління та підвищенню обґрунтованості управлінських рішень у процесі забезпечення їх довгострокового розвитку в умовах економічних трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку підприємств та управління цим процесом посідає вагоме місце в сучасних економічних дослідженнях. У працях вітчизняних науковців розвиток підприємства розглядається як складний, багатокомпонентний і керований процес, що охоплює зміни в усіх ключових сферах діяльності суб'єкта господарювання. Так, О. М. Ястремська та О. О. Ястремська уточнюють зміст поняття управління розвитком промислового підприємства, обґрунтовують класифікаційні ознаки такого управління та пропонують модель механізму управління розвитком підприємства, побудовану за інформаційно-аналітичною, техніко-технологічною, організаційно-економічною та адміністративно-правовою складовими [1]. Суттєвий внесок у дослідження природи розвитку підприємства зробив Ю. С. Погорелов [2]. Автор акцентував увагу на діалектичному зв'язку між потенціалом підприємства та його розвитком, доводить, що саме цілеспрямовані зміни потенціалу формують передумови для забезпечення життєздатності, конкурентоспроможності та подальшого поступу підприємства. Такий підхід є важливим для розуміння того, що ефективний розвиток визначається не лише ресурсною забезпеченістю, а й здатністю підприємства трансформувати власний потенціал відповідно до змін економічного середовища. Окремий напрям досліджень пов'язаний із технологічною та інноваційною складовою розвитку підприємств. Л. О. Лігоненко наголошує на зростанні ролі технологічного чинника в забезпеченні конкурентоспроможності та розвитку підприємства, пов'язуючи це з переходом до економіки знань і необхідністю оновлення управлінських підходів [3]. У свою чергу І. М. Підкаміний і В. С. Ціпуринда розглядають інноваційний розвиток крізь призму дії внутрішніх і зовнішніх факторів та підкреслюють потребу у формуванні комплексного механізму стимулювання інноваційних змін на підприємстві [4]. Важливе значення для розвитку наукових уявлень про управління розвитком підприємства мають також праці, присвячені концептуалізації цього процесу. Так, Н. В. Ващенко формулює вимоги до змісту концепції управління розвитком, обґрунтовує її універсальність для підприємств різних галузей та водночас підкреслює, що пошук ефективних концепцій управління розвитком вітчизняних підприємств ще не завершений. Це свідчить про збереження наукового запиту на подальше поглиблення методичних і прикладних засад управління розвитком підприємств. Аналіз наукових публікацій дає підстави стверджувати, що у науковій літературі достатньо ґрунтовно висвітлено теоретичні засади управління розвитком підприємства, роль потенціалу в забезпеченні розвитку, а також значення технологічних та інноваційних чинників. Водночас наявні дослідження переважно зосереджені або на окремих складових

розвитку підприємства, або на специфічних механізмах управління ним. Недостатньо розкритими залишаються питання систематизації саме тих факторів, які забезпечують ефективний розвиток підприємств за умов сучасних економічних трансформацій, а також визначення характеру їх взаємодії в межах єдиної управлінської логіки. Потребує подальшого дослідження і проблема узгодження економічних, організаційно-управлінських, інноваційно-технологічних та інституційних факторів розвитку підприємства з метою формування комплексного підходу до підвищення ефективності його функціонування та стратегічної стійкості.

Метою статті є дослідження та систематизація факторів, що забезпечують ефективний розвиток підприємств у контексті економічних трансформацій, а також визначення їх ролі у формуванні результативної системи управління розвитком підприємства. Досягнення поставленої мети передбачає узагальнення наукових підходів до трактування розвитку підприємства, визначення ключових груп факторів, що впливають на ефективність його розвитку, та обґрунтування напрямів підвищення результативності управління розвитком підприємств.

Виклад основного матеріалу. Розвиток підприємства є однією з ключових категорій економічної науки, що характеризує процес якісних та кількісних змін у функціонуванні суб'єкта господарювання, спрямованих на підвищення ефективності його діяльності, зміцнення конкурентних позицій та забезпечення довгострокової стійкості. У науковій літературі розвиток підприємства розглядається як складний, багатовимірний процес, що охоплює зміни у виробничій, організаційній, інноваційній, управлінській та ринковій сферах діяльності підприємства. Значна кількість дослідників підкреслює, що розвиток підприємства не обмежується лише економічним зростанням або збільшенням обсягів виробництва. Він передбачає трансформацію внутрішніх процесів підприємства, удосконалення системи управління, впровадження інноваційних технологій, підвищення ефективності використання ресурсів та адаптацію до змін економічного середовища. У цьому контексті розвиток підприємства слід розглядати як безперервний процес структурних, технологічних та управлінських змін, спрямованих на формування нових можливостей для підвищення результативності його функціонування. Важливою характеристикою розвитку підприємства є його системний характер. Це означає, що зміни відбуваються не лише в окремих елементах діяльності підприємства, а охоплюють усю систему управління та взаємодію підприємства із зовнішнім середовищем. Такий підхід передбачає розгляд підприємства як відкритої соціально-економічної системи, розвиток якої визначається сукупністю внутрішніх і зовнішніх факторів.

Економічні трансформації, що відбуваються у глобальному економічному просторі, суттєво впливають на характер і напрями розвитку підприємств. Ці процеси пов'язані з поширенням цифрових технологій, активізацією інноваційної діяльності, посиленням конкуренції на ринках, а також змінами у структурі попиту та пропозиції. У таких умовах підприємства змушені адаптувати власні стратегії розвитку, удосконалювати управлінські механізми та формувати нові підходи до використання ресурсного потенціалу. Забезпечення ефективного розвитку підприємства передбачає не лише реагування на зміни економічного середовища, а й формування здатності підприємства до стратегічної адаптації та інноваційного оновлення. Саме тому у сучасних дослідженнях дедалі більшого значення набуває концепція управління розвитком підприємства, яка передбачає цілеспрямований вплив на ключові фактори розвитку з метою досягнення довгострокових стратегічних результатів. Узагальнення наукових підходів до трактування розвитку підприємства дозволяє визначити його як цілеспрямований процес якісних та кількісних змін у діяльності підприємства, що відбувається під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх факторів та спрямований на підвищення ефективності функціонування, зміцнення конкурентних позицій і забезпечення стратегічної стійкості підприємства.

Ефективний розвиток підприємства формується під впливом широкого спектра факторів, які визначають можливості суб'єкта господарювання щодо підвищення результативності діяльності, зміцнення конкурентних позицій та забезпечення довгострокової стійкості. У наукових дослідженнях фактори розвитку підприємства розглядаються як сукупність умов, ресурсів, процесів і впливів, що визначають напрями та інтенсивність змін у функціонуванні підприємства. У межах дослідження факторів розвитку підприємства особливого значення набуває їх систематизація, що дозволяє більш повно визначити механізми впливу різних складових на процес розвитку підприємства (рис. 1).

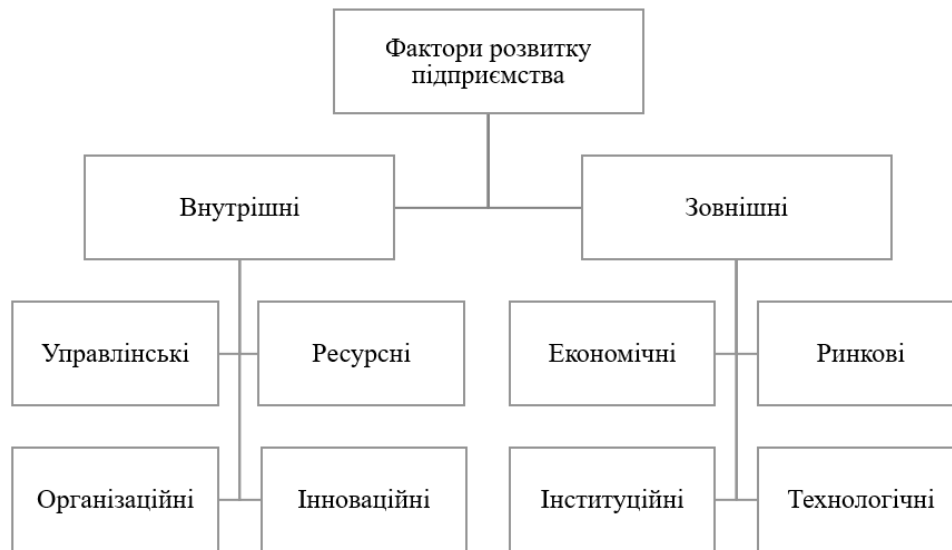

Рис. 1. Система факторів забезпечення ефективного розвитку підприємства
Джерело: сформовано автором

Фактори розвитку підприємства доцільно розглядати як взаємопов'язану систему внутрішніх і зовнішніх чинників, які формують умови для реалізації стратегічних цілей підприємства. Внутрішні фактори розвитку підприємства формуються безпосередньо в межах його господарської діяльності та пов'язані з використанням ресурсного потенціалу, ефективністю системи управління та організаційною структурою підприємства. До ключових внутрішніх факторів розвитку доцільно віднести управлінські, ресурсні, організаційні та інноваційні чинники. Управлінські фактори розвитку підприємства визначають ефективність прийняття управлінських рішень, формування стратегічних цілей, планування та реалізацію заходів, спрямованих на забезпечення розвитку підприємства. Важливу роль у цьому відіграє стратегічне управління, яке дозволяє підприємству адаптуватися до змін економічного середовища та забезпечувати реалізацію довгострокових цілей. Ресурсні фактори розвитку характеризують можливості підприємства щодо використання матеріальних, фінансових, трудових та інформаційних ресурсів. Рациональне використання ресурсного потенціалу підприємства створює передумови для підвищення ефективності виробничих процесів та формування конкурентних переваг. Організаційні фактори розвитку пов'язані з удосконаленням організаційної структури підприємства, оптимізацією бізнес-процесів, підвищенням ефективності комунікацій та координації діяльності структурних підрозділів. Ефективна організація управління сприяє підвищенню гнучкості підприємства та його здатності реагувати на зміни зовнішнього середовища. Інноваційні фактори розвитку визначають рівень технологічного оновлення підприємства, впровадження нових виробничих технологій, розвиток науково-дослідної діяльності та використання сучасних інформаційних систем. Інноваційна активність підприємства виступає одним із ключових чинників підвищення ефективності його діяльності та забезпечення довгострокового розвитку.

Поряд із внутрішніми факторами значний вплив на розвиток підприємства здійснюють зовнішні фактори, що формуються у макроекономічному, інституційному та ринковому середовищі. До основних зовнішніх факторів розвитку підприємства належать економічні, ринкові, інституційні та технологічні чинники. Економічні фактори визначають загальні умови функціонування підприємств, зокрема стан національної економіки, рівень економічної активності, інвестиційний клімат, фінансову стабільність та розвиток ринкової інфраструктури. Ринкові фактори розвитку пов'язані зі змінами попиту та пропозиції на ринках, рівнем конкуренції, поведінкою споживачів та формуванням конкурентних переваг підприємств. Інституційні фактори охоплюють нормативно-правове регулювання діяльності підприємств, державну економічну політику, систему підтримки підприємництва та розвиток інституцій ринкової економіки. Технологічні фактори характеризують рівень розвитку технологій, поширення цифрових інновацій, автоматизацію виробництва та розвиток інформаційних систем управління.

Ефективний розвиток підприємства визначається комплексною взаємодією внутрішніх і зовнішніх факторів, які формують передумови для підвищення результативності діяльності підприємства та зміцнення його стратегічних позицій. Систематизація зазначених факторів дозволяє сформувати цілісне уявлення про механізми розвитку підприємств та визначити напрями підвищення ефективності управління розвитком.

Економічні трансформації виступають одним із ключових чинників, що визначають напрями розвитку підприємств та особливості їх функціонування. Трансформаційні процеси пов'язані зі змінами у структурі економіки, розвитком нових технологій, поширенням цифрових рішень, модернізацією виробництва та посиленням глобальної конкуренції. Унаслідок цього підприємства змушені адаптувати свою діяльність до нових умов господарювання, що вимагає удосконалення системи управління та формування нових стратегічних підходів до розвитку. Одним із найбільш суттєвих проявів економічних трансформацій є активний розвиток цифрових технологій, які змінюють характер виробничих процесів, організацію управління підприємством та механізми взаємодії із ринком. Цифровізація сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів, оптимізації бізнес-процесів, розширенню можливостей аналітичного забезпечення управлінських рішень та створенню нових бізнес-моделей. Важливу роль у трансформації діяльності підприємств відіграють також технологічні зміни, що зумовлюють необхідність модернізації виробництва, впровадження інноваційних технологій та підвищення рівня автоматизації виробничих процесів. Технологічне оновлення підприємств сприяє підвищенню продуктивності праці, зниженню виробничих витрат та формуванню нових конкурентних переваг. Окрім технологічних змін, значний вплив на розвиток підприємств здійснюють глобалізаційні процеси, які посилюють інтеграцію національних економік у світове господарство. Розширення міжнародних економічних зв'язків, зростання мобільності капіталу та поширення глобальних виробничих мереж формують нові можливості для розвитку підприємств, водночас підвищуючи рівень конкуренції на ринках. Важливим аспектом економічних трансформацій є також зміна структури попиту та поведінки споживачів, що зумовлює необхідність адаптації підприємств до нових ринкових вимог. Підприємства змушені приділяти більшу увагу інноваціям, розвитку клієнтоорієнтованих стратегій, удосконаленню маркетингових підходів та підвищенню якості продукції й послуг.

Забезпечення ефективного розвитку підприємства передбачає формування цілісної системи управління, спрямованої на узгодження стратегічних цілей, ресурсного потенціалу та інструментів управління діяльністю підприємства. У цьому контексті особливого значення набуває формування механізму забезпечення розвитку підприємства, який виступає інтегрованою системою управлінських, організаційних та економічних інструментів, спрямованих на досягнення довгострокових результатів діяльності підприємства. Механізм забезпечення ефективного розвитку підприємства доцільно розглядати як сукупність взаємопов'язаних елементів, що формують систему управління процесом розвитку підприємства та забезпечують реалізацію стратегічних цілей його функціонування. Такий механізм охоплює комплекс управлінських рішень, організаційно-економічних інструментів, методів планування та контролю, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства та формування його конкурентних переваг.

Ключову роль у механізмі забезпечення ефективного розвитку підприємства відіграє стратегічне управління, яке передбачає визначення довгострокових цілей діяльності підприємства, формування стратегічних напрямів розвитку та вибір інструментів реалізації обраної стратегії. Саме стратегічне управління забезпечує узгодження ресурсних можливостей підприємства з умовами функціонування у зовнішньому економічному середовищі (рис. 2).

Рис. 2. Механізм забезпечення ефективного розвитку підприємства
Джерело: сформовано автором

Важливим елементом механізму розвитку підприємства є також інноваційна складова, що передбачає впровадження нових технологій, модернізацію виробництва, розвиток науково-дослідної діяльності та використання сучасних інформаційних систем управління. Інноваційна діяльність сприяє підвищенню ефективності виробничих процесів, зниженню витрат та формуванню нових конкурентних переваг підприємства. Не менш важливим елементом механізму забезпечення розвитку підприємства є ефективне управління ресурсним потенціалом. Рациональне використання матеріальних, фінансових, трудових та інформаційних ресурсів дозволяє підвищити результативність діяльності підприємства та створити передумови для його подальшого розвитку. Важливе значення у цьому процесі має удосконалення організаційної структури підприємства, що забезпечує ефективну координацію діяльності структурних підрозділів та підвищує гнучкість управління. Механізм забезпечення ефективного розвитку підприємства являє собою складну багаторівневу систему, що інтегрує стратегічне управління, інноваційну діяльність, ресурсне забезпечення та організаційні інструменти управління. Взаємодія зазначених елементів створює передумови для підвищення ефективності функціонування підприємства та формування його стійких конкурентних позицій у довгостроковій перспективі.

Висновки. Розвиток підприємства доцільно розглядати як цілеспрямований, багатовимірний та безперервний процес якісних і кількісних змін у діяльності суб'єкта господарювання, спрямований на підвищення ефективності функціонування, зміцнення конкурентних позицій та забезпечення довгострокової стійкості. Такий процес охоплює структурні, технологічні, організаційні та управлінські перетворення, що формують нові можливості для підвищення результативності діяльності підприємства. Економічні трансформації істотно впливають на характер і напрями розвитку підприємств, формуючи нові умови їх функціонування. Поширення цифрових технологій, прискорення технологічних змін, посилення глобалізаційних процесів, модернізація виробництва та зміни ринкової кон'юнктури зумовлюють необхідність адаптації підприємств до нових вимог конкурентного середовища та вдосконалення підходів до управління їх розвитком. Ефективний розвиток підприємства формується під впливом сукупності взаємопов'язаних внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів належать управлінські, ресурсні, організаційні та інноваційні чинники, які визначають можливості підприємства щодо використання власного потенціалу. Зовнішні фактори охоплюють економічні, ринкові, інституційні та технологічні умови функціонування підприємств, що формують середовище їх діяльності. Комплексна взаємодія зазначених факторів визначає можливості підприємства щодо підвищення результативності діяльності та зміцнення стратегічних позицій. Забезпечення ефективного розвитку підприємства потребує формування цілісного механізму управління, який інтегрує стратегічне управління, інноваційну діяльність, ресурсне забезпечення та організаційні інструменти управління. Центральну роль у такому механізмі відіграє стратегічне управління, що забезпечує узгодження цілей розвитку підприємства з його ресурсними можливостями та умовами функціонування у зовнішньому економічному середовищі. Практичне значення сформованих підходів полягає у можливості їх використання для підвищення ефективності управління розвитком підприємств, удосконалення системи стратегічного планування та зміцнення адаптивності підприємств до економічних трансформацій.

Література

1. Ващенко Н. В. Обґрунтування концепції управління розвитком підприємства. *Академічний огляд*. 2014. № 1 (40). С. 94-102.
2. Гавловська Н., Закусило В., Рудніченко Є., Брецько Н. Сучасні підходи до управління розвитком підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. №3 (318). С. 75-81.
3. Кобелева Т. О., Витвицька О. Д., Перерва П. Г., Ковальчук С. В. Стратегічне управління розвитком підприємства на засадах інтелектуальної власності. *Вісник НТУ "ХПІ" (економічні науки): зб. наук. пр.* Харків: НТУ "ХПІ", 2022. № 1. С. 52-57.
4. Лігоненко Л. О. Технологічний розвиток підприємства як об'єкт управління. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 31(1). С. 63-69.
5. Підкамінний І. М. Системні фактори впливу на інноваційний розвиток підприємства. *Ефективна економіка*. 2011. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=480> (дата звернення: 01.02.2026).
6. Погорелов Ю. С. Зміни потенціалу підприємства як рушійна сила його розвитку. *Економіка і регіон*. 2016. № 2. С. 59-66.
7. Терлецька Ю. О. Управління розвитком підприємства в умовах цифрової трансформації бізнесу. *Економіка та суспільство* 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-2>
8. Ястремська О. М., Ястремська О. О. Управління розвитком підприємств: уточнення

теоретичних положень. *Проблеми економіки*. 2020. Вип. 1 (43). С. 214-226.

References

1. Vashchenko N. (2014) Obgruntuvannya kontseptsiyi upravlinnya rozvytkom pidpryyemstva [Justification of the concept of enterprise development management]. *Akademichnyy ohlyad - Academic Review*, no. 1, pp. 94-112.
2. Havlovs'ka N., Zakusylo V., Rudnichenko Ye., Brets'ko N. (2023) Suchasni pidkhody do upravlinnya rozvytkom pidpryyemstva. [Modern approaches to management of enterprise development]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of the Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, no. 3 (318), pp. 75-81.
3. Kobieliieva T. O., Vytvytska O. D., Pererva P. G., Kovalchuk S. V. (2022) Stratehichne upravlinnia rozvytkom pidpryyemstva na zasadakh intelektualnoi vlasnosti [Strategic management of the development of the enterprise on the basis of intellectual property]. *Visnyk NTU “KHPI” (ekonomichni nauky): zb. nauk. pr. Kharkiv: NTU “KHPI” - Bulletin of NTU “KhPI” (Economic Sciences): coll. of science pr. Kharkiv: NTU “KhPI”*, № 1, pp. 52-57.
4. Lihonenko L. O. (2016) Tekhnolohichnyy rozvytok pidpryyemstva yak ob'yekt upravlinnya [Technological development of the enterprise as an object of management]. *Visnyk Pryazovs'koho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky - Bulletin of the Azov State Technical University. Series: Economic Sciences*, Vol. 31(1). pp. 63-69.
5. Pidkaminnyi I. M., Tsipurynda V. S. (2011) Systemni faktory vplyvu na innovatsiinyi rozvytok pidpryyemstva [Systemic Factors Influencing the Innovative Development of the Enterprise]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=480> (accessed February 01, 2026).
6. Pohorelov Yu. S. (2016) Zminy potentsialu pidpryyemstva yak rushiyna syła yoho rozvytku [Changes in the potential of an enterprise as a driving force for its development]. *Ekonomika i rehion - Economy and Region*, № 2, pp. 59-66.
7. Terletska Yu. O. (2023). Upravlinnya rozvytkom pidpryyemstva v umovakh tsyfrovoyi transformatsiyi biznesu [Enterprise Development Management in the Context of Digital Business Transformation]. *Ekonomika ta suspil'stvo - Economy and Society*, No. 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-2>
8. Yastremska O. M., Yastremska O. O. (2020). Upravlinnia rozvytkom pidpryyemstv: utochnennia teoretychnykh polozhen. [Management of enterprise development: clarification of theoretical provisions]. *Problemy ekonomiky – Problems of the economy*, vol.1 (43), pp. 214-226.

Отримано: 06.02.2026

Прийнято до публікації: 11.03.2026

Опубліковано: 15.03.2026